

Author: SZENTIRMAI, Tamás

Title: FROM BANAL TO GREATNESS = BANÁLISBÓL NAGYSZERŰT

Citation: Metszet, Vol 17, No 3 (2026), pp 36-41, DOI: 10.33268/Met.2026.3.5

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.3.5>

Received: 04 May 2026

Accepted: 01 June 2026

Published: 01 July 2026

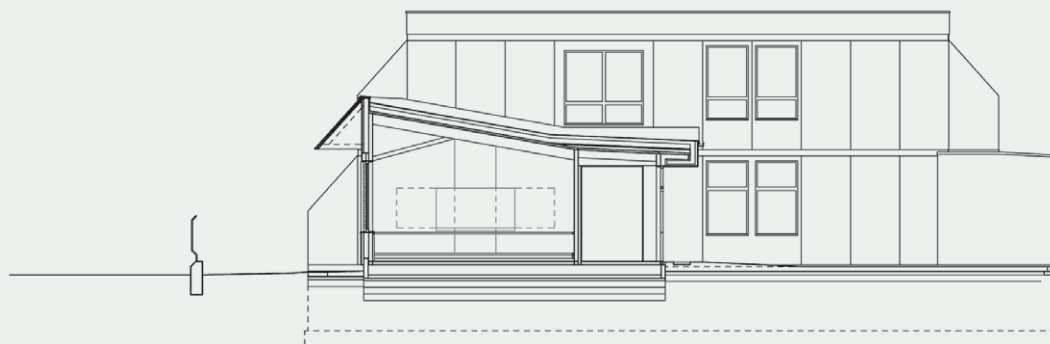
KINCSKERESŐ SCHOOL EXPANSION, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECTS: MÁRTON DÉVÉNYI, PÁL GYŰRKI-KISS

The rational, community-funded extension of the Kincskereső School in Budapest, designed by Márton Dévényi and Pál Gyürki-Kiss, transitions the 1970s housing-estate kindergarten into an eight-grade school under strict financial limits, the architects utilized a "spatial minimum" approach. They added a compact extension at the plot's corner to preserve the schoolyard, providing two classrooms and a community foyer for older students. The design features a homogeneous metal sheet cladding matching the estate's style, while breaking monotony via 45-degree rotated windows and a unique roof-parapet cap that echoes the original building's geometry.

01

02

BANÁLISBÓL NAGYSZERŰT

A KINCSKERESŐ ISKOLA ÉSZSZERŰ BŐVÍTÉSE | BUDAPEST

Kenneth Frampton építészettörténész *A modern építészet kritikai története* című könyvének 2007-es negyedik kiadásában [1] vezette be az anyagszerűség fogalmát, mint a kortárs építészetet jellemző hat megközelítés egyikét.* „Az olyan hagyományos anyagok, mint a tégl, a kő vagy a fa, attól függetlenül, hogy burkolatként vagy szerkezeti szerepben használják őket, kulturális konstrukciók, amelyek

sajátos jelentését könnyen össze lehet kapcsolni egy bizonyos tájjal, nemzeti karakterrel vagy etikai értékkel.” [3] A Kincskereső Iskola – méretét tekintve apró – bővítését nagymértékben jellemzi a framptoni megközelítés definíciója, miközben ebben az esetben az anyagok kiválasztásáról és alkalmazásáról a döntések nem feltétlenül a framptoni meghatározások tudatos figyelembevételével születtek.

03

04

- 01 Az alapvetően egyszerű tömeg a homogén anyaghasználat ellenére is izgalmas hatást kelt a tető-párkány-kalap rész egyedi formájával
- 02 Metszet: a szerkezeti megoldásból – a vízvezetést biztosító lejtésből – adódó nagyobb tömeg egyszerre biztosítja az idősebb diákok nagyobb térigényét, és eredményez a meglévő kétszintes épülethez arányosabb tömeget
- 03 A homogén homlokzati anyaghasználat monotonitását játékosan oldja a nyílás 45 fokban való elforgatása és az árnyékoló használata miatti időbeli állandó változás
- 04 Az utca felől finoman megbújik a bővítés

ÉPÍTÉS | ARCHITECT

Dévényi Márton, Gyürki-Kiss Pál

FOTÓ | PHOTO

Szentirmai Tamás

SZERZŐ | AUTHOR

SZENTIRMAI Tamás

—Az iskola Újbudán, az 1970-es években épült Fehérvári úti lakótelepen található, felépültekor** a lakótelep 200 fős óvodájaként működött. [4] Rövid óvodai üzemelés után az épületben indíthatta el Winkler Márta 1988-ban a Kincskereső Iskolát, a reformpedagógiát célul kitűző oktatási tevékenységével. [5] Az eleinte csupán négy évfolyammal indult intézmény a társadalmi, pedagógiai szempontok és oktatási lehetőségek figyelembevételével 1996-ban bővült hat évfolyamosra, majd az elmúlt években, a további jelentős változások hatására merült fel, hogy „hogyan lehet a programot kiterjeszteni az általános iskola teljes nyolc évfolyamára”. [6] Az iskolafejlesztési folyamatba a gondolat megfogalmazódásakor bekapcsolódott az iskola kezdetétől kiemelt fontosságként kezelt

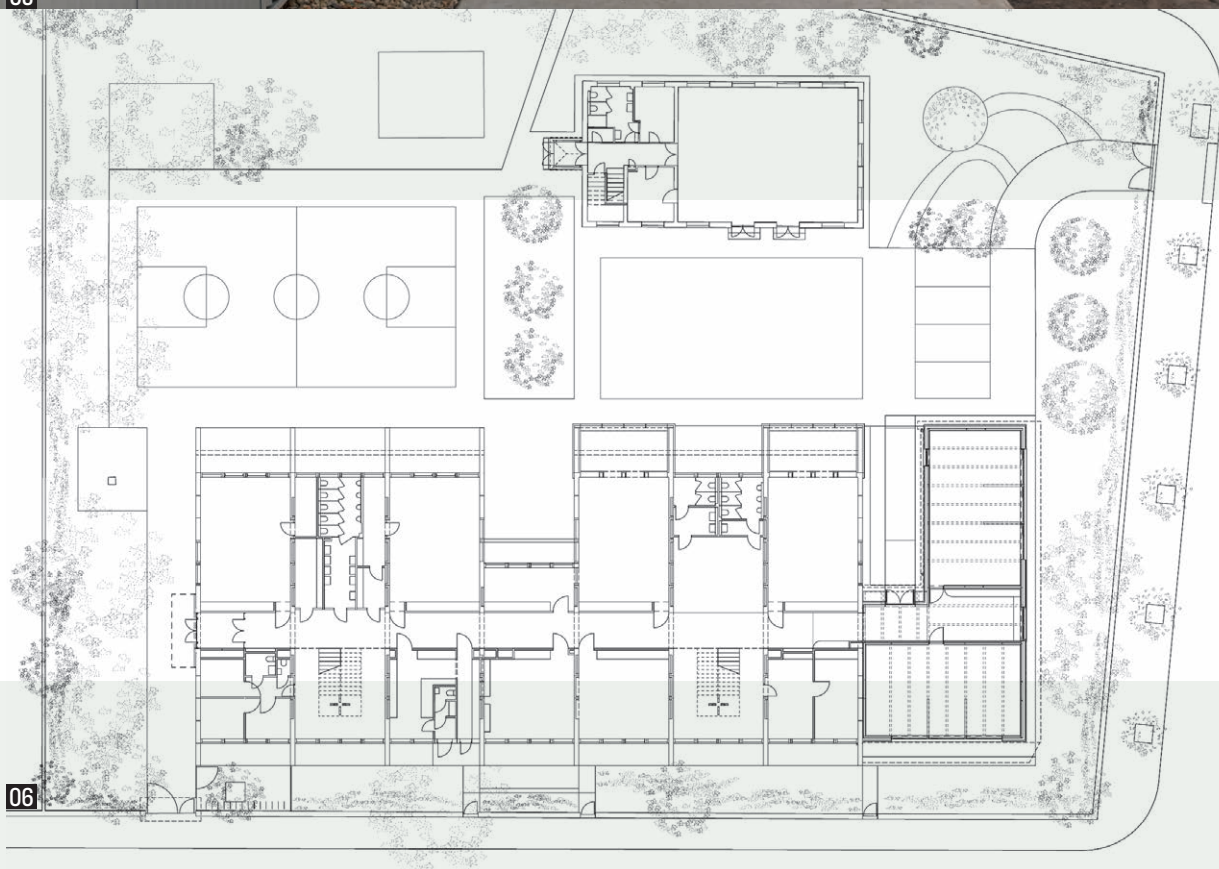
közösség: a szülők, volt diákok, tanárok alkotta aktív, együttműködő csapat.

TÉRI MINIMUM

—Mérete és az eredetileg óvodai célokra, tehát 3-6 éves életkorú kisgyermekre fókuszáló téri struktúrák miatt az épület nem volt alkalmas az intézményi fejlesztésnek építészeti keretet biztosítani, így a fizikai bővülés is elkerülhetetlenné vált. A három éven át zajló előkészítés során az építész szülők részvételének köszönhetően széleskörűen lehetett körüljárni a bővülés építészeti aspektusait: épület műszaki felmérése, kutatás, fejlesztési lehetőségek. Az ezzel a folyamattal párhuzamosan zajló intézményi, fejlesztési és gazdasági előkészítések során kiderült, hogy

05

06

a fizikai bővítéshez szükséges erőforrásokat az eddigi apróbb fejlesztésekhez hasonlóan a közösségnek kell előteremtenie; fenntartói, egyéb finanszírozásra nem volt lehetőség. Ez a fordulat alapjaiban meghatározta az építészeti lehetőségeket is, az addigi bátrabb fejlesztési irányok

helyett a téri minimum meghatározása és annak építészeti definiálása lett a feladat.

—Az alapfeladat a két új évfolyam számára egy-egy új terem biztosítása volt, figyelembe véve az iskola pedagógiai elveit és közösségi szemléletét. Az eddig csupán

07

- 05 A meglévő épülethez való kapcsolódás egyben az udvari kapcsolatot is biztosítja
- 06 Alaprajz: a meglévő térszervezés logikáját követi a bővítés, miközben mégis szeparált helyzet jött létre a hetedik-nyolcadik osztály számára
- 07 A lakótelep homogenitását viszi tovább az egynemű fémlemez burkolat, egyben jól definiálja az udvar határait, a foci pályát
- 08 A meglévő épület jellegzetes, 45 fokban levágott falpillérek geometriája íródik tovább a tető-párkány-kalap elemmel

08

hatodikos, kiskamasz korig tartó életkor után, akik számára az egykori óvoda téri világa kisebb belső átalakításokkal biztosítható volt, a most megjelenő hetedik-nyolcadik osztály kamaszai számára már alapvetően szűkösek voltak ezek a terek. A cél az volt, hogy a bővítés során az ő igényeiknek megfelelő, a meglévőtől egyszerre valamennyire szeparált, de azzal mégis együttműködni képes beavatkozás jöjjön létre, figyelembe véve az iskolai általános térhasználatot, amely minden osztályteremhez az életkornak megfelelő, kapcsolódó közösségi

10

teret rendel. Ebben az esetben ez egy közösségi előtér lett, amely a meglévő középfolysós téri folytatása, egyben az intenzíven használt udvar egyik megközelítése. A közlekedőre való szerkesztésből következik a bővítés pozicionálása, a meglévő épület hosszanti meghosszabbításaként, az alaprajzi struktúra továbbbírásaként, és a telek, udvar sarkába való elhelyezése, ezzel egyszerre tömegében folytatva az épületet, és a nagyon kihasznált és már most is szűkös udvar területének minél kisebb részét továbbépítve.

05
06
07
08

09

ÉPÍTÉSZETI RACIONALITÁS

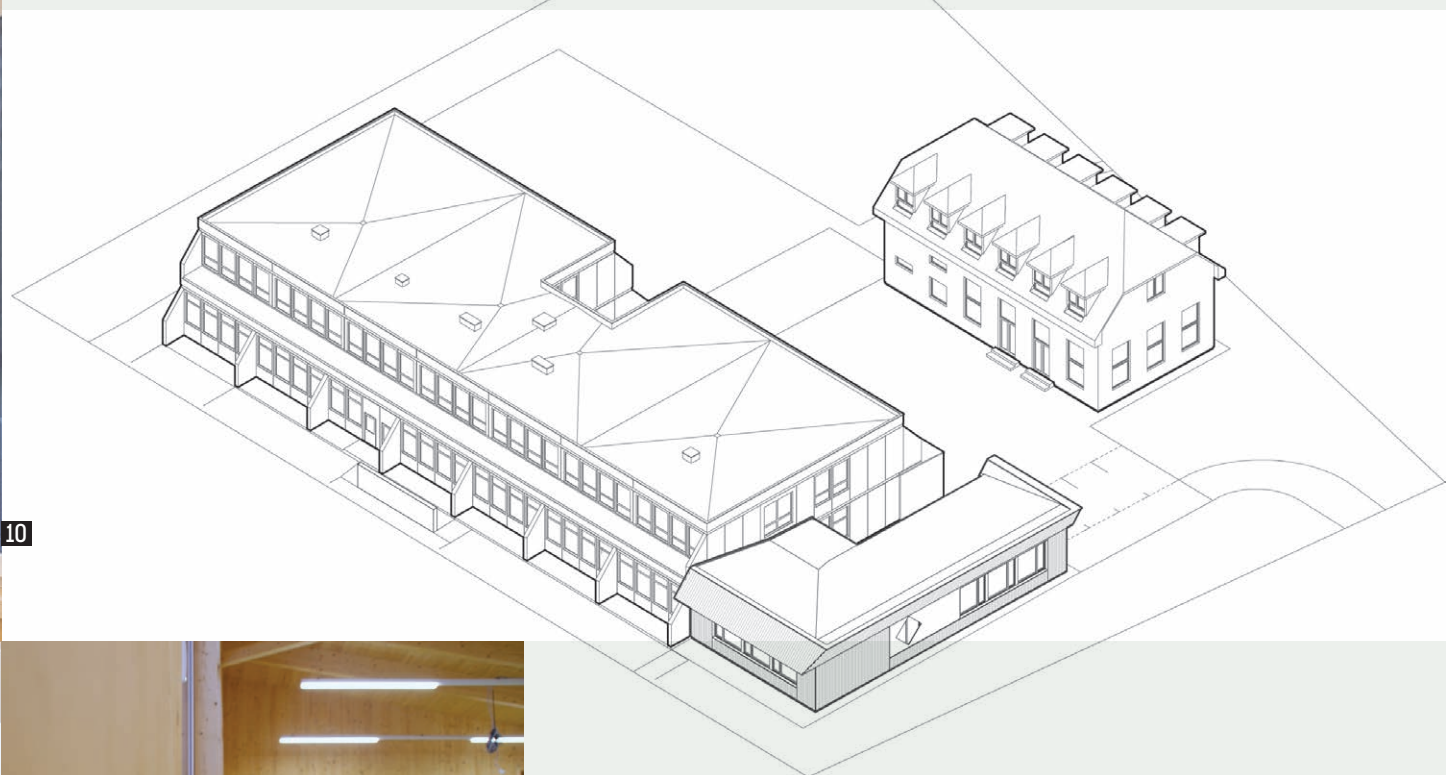
—A gazdasági szűkösség a téri minimum keresése mellett a szerkezet- és anyagválasztást is meghatározta. Kis túlzással, de a felmerült lehetőségek között a beérkezett árajánlatok döntöttek. A tartószerkezet és a belső látható felületek CLT fal- és tetőelemek lettek, amelyeket BSH rétegragasztott gerendák és oszlopok gyámolítanak, míg a külső határoló felületek nagyrészt fém hullámlemez borítást kaptak. A meglévő épület vasbeton, emeletmagas falpanelekből épülő erőteljes karakterét kortárs módon írja tovább a faszervezet moduláris rendszere, reagálva az eredeti épület egyedi formai játékaire is. A tervezők gondosan aknázták ki a CLT panel anyagából adódó erőnyekteket: a szerkezeti lehetőségek segítettek hozzá a kamaszok számára ideális nagyobb alaprajzhoz és belmagassághoz, inspirálóbbs belső téri világhoz, miközben a látszó fafelületek természetessége, nyugalma pozitívan hat a diákokra. A közös előtér organikusán viszi tovább az iskola pedagógia szempontból fontos, osztályhoz tartozó közösségi tereit, a nyitott cipőtartókon és kabátakasztókon túl a két osztály találkozási pontjaként, szociális térként is fontos szerepet tölt be az iskola mindennapjaiban. A racionalitáshoz tartozik a CLT gyors építhetősége is, ami a szeptemberi évkezdetre való elkészülésben kiemelt szerepet játszott.***

09
11

—A külső felületeken meghatározó fémlemez egyszerre reflektál a meglévő épület és a környező lakótelep beton-felületeire, teremt kontrasztot a belső terek természetes fafelületeivel, és eredményez játékos hatást homogenitása ellenére a finoman megmozgatott tömeg lekövetésével, a 45 fokban elfordított ablaknyílással, a változó ritmusú árnyékolóval.

—És vissza is jutottunk a framptoni anyagszerűséghez. Míg a hazai építészetben is jelen lévő fogalom nálunk főleg a regionalitás, hagyományok, [7] történeti kontextusra való reflexió [8] kapcsán, tehát az anyag narratívához tudatosan választott jellege miatt ismerős, ebben az esetben a részben külső, egyéb okokból adódó, már-már banális anyagok rejtett erőnei lettek széleskörűen kibontva, és a feladat céljára hasznosítva. A jól ismert és nyersen ritkábban alkalmazott anyagok fizikai tulajdonságaikból adódó önazonosságukban hordozzák az építészeti esztétikát, Framptont idézve: az „etikai értéket”. „... az építészek és a művészek által elfoglalt pozíciókból világos, hogy az anyagok a mű jelentésének fontos részét képezik.” [9]

01
02
03
04

- 09 A belső, látszó CLT szerkezet természetes, megnyugtató, inspiráló atmoszférát eredményez
- 10 Axonometrikus helyszínrajz: a tömeg kortárs továbbírása úgy biztosítja az új igényeket, hogy az eddig is szűk udvart minimálisan csökkenti
- 11 A belső térben a szerkezetből adódó faanyagok, -felületek dominálnak, olvashatóvá téve a konstrukciót (Fotó: Szentirmai Ábel)

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Frampton, Kenneth: *A modern építészeti kritikai története*, második, bővített kiadás, Terc Kiadó, Budapest 2009.
- [2] Frampton (2009), p 454.
- [3] Frampton (2009), p 486.
- [4] Újbuda/Helytörténet [honlap], hozzáférhető: <<https://ujbuda.hu/keruletunk/Keruletunket/Helytortenet>> [utolsó belépés: 2026-04-25].
- [5] „Kincskereső Iskola, XI kerület, Fogócska u 6”, Winkler Márta honlapja [honlap], hozzáférhető: <<https://winklermarta.com/oldal/fogocska-utca-6>> [utolsó belépés: 2026-04-25].
- [6] Kerényi, Mária: „A Kincskereső Iskola egyedi megoldásai”, Iskolaszolga [honlap], hozzáférhető: <<https://iskolaszolga.hu/index.php?menu=cikk&id=1068>> [utolsó belépés: 2026-04-25].
- [7] Wesselényi-Garay, Andor: „A kis háztól a kisházakig”, *Metszet*, Vol 15, No 2 (2024), pp 12-19.
- [8] Wesselényi-Garay, Andor: „Anyagmegtestesülés”, *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 30-35.
- [9] Frampton (2009), p 486.

Megjegyzés

* „Ez egy olyan osztályozás kidolgozására ösztönzött, amely az építészeti kultúra hat jól megkülönböztethető szempontján alapszik, amelyek, feltevésem szerint, a kortárs építészeti gyakorlat jellegzetes tendenciáit testesítik meg: topográfia, morfológia, fenntarthatóság, anyagszerűség, lakás és a középületek.” [2]

** Tervező: Rajkányi Lajos, Általános Épülettervező Vállalat, 1973.

*** A faszerkezet építése mindössze háromnapos munkafolyamat volt.

GENERÁLTERVEZÉS: Marp Kft. | TARTÓSZERKEZET: V.Nagy Zoltán, Dawson Áron (Lapidárium Mérnöki Kft.) | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Mészáros Olivér, Lelkes Gábor (Mevaplan Team Mérnökiroda Kft.) | ÉPÜLETVILLAMOSSÁG: Sági József (Orfireusz Kft.) | GYENGÉÁRAM: Fodor Attila (Stream Plan Mérnökiroda Kft.) | VILLÁMVÉDELEM: Messerer László (Mesvill Kft.) | TŰZVÉDELEM: Horváth Lajos (Prelko Kft.) | KERT ÉS TÁJÉPÍTÉSZET: Zentai Katalin, Pap Marianna (Vár-Kert Műszaki Tervezési Kft.) | ÚT/ KÖZLEKEDÉS: Tóth Attila Gábor, Nagy András (Tp-Terv Mérnöki Iroda Kft.) | GEOTECHNIKA: Kovalóczy György (Trischler Hungária Kft.)